

Jan ROYT, *Praha Karla IV.*, Karolinum, Praha 2016 (= Edice Praha)

200 s., ISBN 978-80-246-3116-5

V souvislosti s karlovským jubileem 2016 se do hledáčku badatelů přirozeně dostaly i památky spojené s Prahou. Mezi populárnější laděné publikace, které spatřily světlo světa již v samotném jubilejním roce, se řadí monografie Jana Royta, který vedle pražských památek karlovské éry do výkladu zahrnul i období Václava IV. Důvod je nasnadě, teprve za jeho vlády bylo dokončeno velké množství Karlových fundací.

Na úvodních padesáti stranách knihy je stručně nastíněn Karlův životopis s důrazem na zakladatelskou činnost. Hlavní část knihy tvoří katalog staveb a děl, jenž pod titulem Průvodce městem čtenáře seznamuje s artefakty jednotlivých pražských částí. Největší pozornost je v průvodci přirozeně věnována Pražskému hradu, zejména katedrálnímu chrámu. Výklad pak pokračuje památkami pod Hradem na Malé Straně, pokračuje Karlův most a postupuje na Staré a Nové Město a na Vyšehrad.

Jednotlivá vyobrazení v Průvodci jsou doplněna popisky, jež přinášejí základní informace; v mnoha případech by si zasloužily být podrobnější. Většina vyobrazení zachycuje notoricky známé objekty, ocenit lze naopak opomíjené nástěnné malby v kostelech, včetně těch, které v daném interiéru návštěvník může snadno přehlédnout (např. fragment postavy sv. Vavřince v předšíní kostela sv. Jiljí), anebo jsou nepřístupné (zbytky výmalby sakristie kostela sv. Haštala). Nutno též ocenit, že v kolekci snímků najdeme běžně nedostupné části architektur a interiéry pražských kostelů, přístupné obvykle jen při bohoslužbách a příležitostných událostech.

Přestože těžiště průvodce spočívá v obrazovém materiálu, kvalita fotografií je kolísavá. Mezi méně kvalitní patří snímky nástěnných maleb v kostele sv. Apolináře, v klášterním chrámu Na Slovanech, v kostele sv. Anny na Starém Městě a v domě U Kamenného zvonu. Netřeba připomínat, že uměleckohistorický význam, formální podoba a místy dochovaná původní sytá barevnost těchto památek přímo volá po profesionálním fotografickým přístupem. V té souvislosti se v závěru listování průvodcem ještě vtírá otázka, proč se do něj vloudily následující rozostřené celostranné snímky kostela Panny Marie Na trávníčku a kostela Petra a Pavla na Vyšehradě.

Poměrně útlý, avšak fotografiemi a mapkami nabitý průvodce karlovskou Prahou necílí na odbornou obec, tomu ostatně odpovídá

i absence poznámkového aparátu a seznamu literatury. Svoji úlohu může nalézt ve výuce historie a dějin umění, podobně jako dříve vydaný Roytův přehled středověkého malířství v Čechách.

ONDŘEJ FAKTOR

Ordo et paupertas. Českokrumlovský klášter minoritů a klarisek ve středověku v kontextu řádové zbožnosti, kultury a umění, edd. Daniela RYWIKOVÁ – Roman LAVIČKA, Ostravská univerzita, Ostrava 2017

278 s., ISBN 978-80-7464-936-3

Českokrumlovské dvojklášteří se v posledních letech dočkalo zasloužené pozornosti. Na první obsáhlejší monografii z roku 2015 (viz SMB 7, 2015, s. 362–364), jež reflektovala mimo jiné probíhající velkorysou revitalizaci komplexu, navázala mezinárodní konference *Klášter minoritů a klarisek v kontextu řádové kultury, zbožnosti a světské moci*. Konferenční sborník ponechává stranou klášter minoritů a soustředí se především na klášter řádových sester a přidruženou komunitu bekyní/terciárek. První ze tří vymezených celků je poněkud nesourodý a zahrnuje i příspěvky tří zahraničních badatelek, které sice nepodávají zprávu přímo k českokrumlovskému klášteru, nabízejí však řadu možných komparací. Druhá část poskytuje informace především o architektuře mendikantského komplexu a o zdejších uměleckých dílech. Závěrečný oddíl je soustředěn na vzdělanost františkánů s důrazem na edukaci jeptišek a laických žen.

Úvodní příspěvek Sabine Sommerer z curyšské univerzity se věnuje fenoménu sdružených klášterů na příkladech františkánského Königsfeldenu, benediktinského Engelbergu a augustiniánského Interlakenu. Tyto kláštery byly stejně jako krumlovský konvent fundovány již od počátku současně pro mužskou a ženskou odnož řádu, což se přirozeně odrazilo na architektonicko-prostorovém uspořádání celku i na každodenním fungování obou komunit. K teorii a praxi dodržování chudoby v řádových domech klarisek se vyslovuje Olga M. Przybyłowicz. I když se jedná o stať zaměřující se na slezské a polské teritorium, můžeme řadu prvků vztáhnout i na prostředí české, jež je v tomto ohledu chudší na archivní prameny. V dodržování chudoby hrálo roli hned